

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

Malin Hollberg Malm
Tel: 010-698 10 28
Malin.Hollberg-Malm
@naturvardsverket.se

KONSEKVENsutredning
2018-05-07 Ärendenr:
NV-03722-16

Konsekvensutredning

**med anledning av revidering av Naturvårdsverkets
föreskrifter NFS 2008:16 om bidrag och ersättningar för
viltskador**

1 Sammanfattning

Naturvårdsverket har tagit fram förslag på nya föreskrifter som ska ersätta Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2008:16) om bidrag och ersättningar för viltskador enligt 11 och 12 §§ viltskadeförordningen (2001:724).

Naturvårdsverket föreslår ändringar i nu gällande föreskrifter på flertalet punkter. Inledningsvis föreslås förändringar av mer övergripande och strukturell karaktär som:

- Föreskrifterna har getts ett nytt namn.
- Underrubriker har införts som tydliggör föreskrifternas innehåll för läsaren.
- De allmänna råden upphävs och ersätts med vägledning.

Förändringar föreslås för att föreskrifterna ska överensstämja med Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområdet 2014-2020 (2014/C 204/01)¹ (nedan kallade EU:s riktlinjer) och viltskadeförordningen (2001:724). Detta gäller för företag som är verksamma inom primär jordbruksproduktion och är följande.

- Möjligheten för länsstyrelsen att lämna bidrag till skadeförebyggande åtgärder för att förebygga viltskador ändras.
- Möjligheten för länsstyrelsen att lämna ersättning för viltskador ändras.
- Bidragsnivån till åtgärder för att förebygga viltskador justeras från upp till 100 procent till högst 80 procent.
- Ersättningsnivån för indirekta skador justeras från upp till 100 procent till högst 80 procent.

För företag verksamma inom primärproduktion av jordbruksprodukter har regeringen infört möjligheten att ansöka om statligt stöd av mindre betydelse för viltskador och förebyggande av viltskador. Naturvårdsverket föreslår att föreskrifterna preciserar för vilka förebyggande åtgärder och kostnader i samband med rovdjursangrepp som statligt stöd av mindre betydelse kan utgå till sådana företag. Förslaget innebär att företag kan få ersättning för kostnader i samband med viltskador, bl.a. följande.

- Kostnader för att förhindra fortsatta skador som till exempel flytt av djur och extra kostnader för inköp av foder.
- Stöd för underhåll av rovdjursavvisande stängsel.

¹ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/?uri=CELEX:52014XC0701\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/?uri=CELEX:52014XC0701(01)).

Övriga förändringar som föreslås är att:

- Ersättningsnivåerna för skadade och dödade hundar höjs.
- Bidragsnivån till åtgärder för att förebygga viltskador som får lämnas till enskilda personer justeras från upp till 100 procent till högst 80 procent.

Frågor som rör ersättning och bidrag för skador av vilt på fisk och fiskeredskap lyfts ut ur föreskrifterna. Detta hanteras inte längre av Naturvårdsverket utan istället av Havs- och vattenmyndigheten, vilket framgår av 13 § andra stycket viltskadeförordningen.

De föreslagna föreskrifterna bygger till stora delar på de befintliga föreskrifterna NFS 2008:16. Var de nu gällande föreskrifterna regleras i de föreslagna föreskrifterna redogörs för i bilagan till denna konsekvensutredning.

2 Regler om statsstöd

Statligt stöd eller statsstöd är när det offentliga, till exempel en myndighet, stöttar en viss ekonomisk verksamhet med offentliga medel. Regler om statsstöd inom EU sätter gränserna för medlemsstaternas möjligheter att med offentliga medel lämna sådant stöd.² Det är förbjudet att lämna statsstöd om inte stödet på förhand har godkänts av kommissionen. Syftet med reglerna är att se till att konkurrensen på EU:s inre marknad inte snedvrids.

För de vanligaste stödområdena finns det inom EU riktlinjer framtagna som klargör vilket utrymme det finns för att utforma stödåtgärder. Detta gäller till exempel inom jordbrukssektorn där kommissionen har tagit fram riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden för åren 2014–2020 (EU:s riktlinjer).

Som nämnts ovan vilar reglerna om statligt stöd på ett system med förhandsgranskning. Medlemsstaterna ska anmäla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder till kommissionen.³ Medlemsstaterna får inte införa stödåtgärder förrän kommissionen har granskat åtgärderna. Det finns dock undantag från denna ordning. Ett undantag finns för det som kallas för stöd av mindre betydelse (s.k. de minimis). Inom jordbrukssektorn har kommissionen antagit en förordning om stöd av mindre betydelse.⁴ Av förordningen följer att stöd som beviljas ett företag under en angiven tidsperiod och som inte överskrider ett bestämt belopp inte behöver anmälas till kommissionen.⁵ För att ett stöd ska anses vara ett stöd av mindre betydelse får den totala summan som beviljas ett enda företag inom jordbrukssektorn inte överstiga 15 000 euro under en period

2 Artiklarna 107–109 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

3 Artikel 108.3 i EUF-fördraget.

4 Kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn.

5 Artikel 108.3 i EUF-fördraget.

om tre beskattningsår (det s.k. individuella taket).⁶ Kommissionens krav på medlemsstaterna syftar till att säkerställa att några olagliga stöd inte beviljas. Om kriterierna inte uppfylls eller gränsen för stöd av mindre betydelse överskrids blir stödet ett anmälningsskyldigt statligt stöd som måste godkännas av kommissionen för att kunna ges.

De bidrag och ersättningar som länsstyrelsen genom viltskadeanslaget lämnar till företag som är verksamma inom primärproduktion av jordbruksprodukter ska följa EU:s regler om statsstöd.

Sammanfattningsvis är de statsstödsregler inom EU som främst är aktuella i detta sammanhang följande:

- kommissionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden för åren 2014–2020, och
- kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn.

3 Beskrivning av problemet och vad vi vill uppnå – skäl för att revidera föreskrifterna

3.1 Bakgrund

I Sverige är grundprincipen att viltskador på egendom främst ska förebyggas genom jakt. Trots jakt och andra förebyggande åtgärder sker skador som orsakas av vilt. Skador av stora rovdjur drabbar oftast tamdjur. Skador på grödor orsakas främst av gäss, tranor och svanar. Skadorna på gröda är en följd av både betning och nedtrampning. Björnar kan orsaka skador på biodlingar samt på ensilagebalar.

Det finns medel att tillgå genom viltskadeanslaget för att betala ut stöd för att förebygga skador och för att betala ut ersättning för skador som skett. Bidrag och ersättning får lämnas i mån av tillgång på medel.⁷ För att förebygga skador på tamdjur mot angrepp av stora rovdjur kan bidrag t.ex. utgå till elstängsel. För att förebygga skador på gröda används oftast olika skrämsemetoder.

Stödet beslutas och lämnas av länsstyrelserna som äskar medel från Naturvårdsverket, vilken är den myndighet som förfogar över viltskadeanslaget. Naturvårdsverket tilldelas medel årligen enligt regleringsbrev från regeringen.

Bestämmelser om stöd i form av bidrag och ersättning för viltskador finns i viltskadeförordningen (2001:724) och i förordningen (2017:1254) om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador. I Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (2008:16) om

⁶ Artikel 3.2 i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013.

⁷ 1 § viltskadeförordningen och 4 § förordningen om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador.

bidrag och ersättning för viltskador enligt 11 och 12 §§ viltskadeförordningen (2001:724) finns detaljerade bestämmelser om hur viltskadeanslaget får användas till bidrag och ersättning.

3.2 EU:s riktlinjer och behov av nya föreskrifter till följd av riktlinjerna

Sverige har åtagit sig att lämna bidrag och ersättningar (stöd) enligt EU:s riktlinjer. Det stöd som är relevant i detta sammanhang enligt EU:s riktlinjer är stöd för förebyggande åtgärder enligt kapitel 1.1.1.1, punkt 143(e), förebygga skada som orsakas av skyddade djur och ersättning för skada orsakad av skyddade djur enligt kapitel 1.2.1.5.

Regeringen har anmält stöd för förebyggande insatser och ersättning för skador som länsstyrelsen får lämna enligt 11 § viltskadeförordningen till kommissionen för godkännande.

EU:s riktlinjer innebär begränsningar i möjligheterna att ge stöd i form av bidrag och ersättningar till företag som är verksamma inom primär jordbruksproduktion.⁸

Stöd för förebyggande åtgärder

Riktlinjerna begränsar möjligheterna att lämna stöd för förebyggande åtgärder till att omfatta högst 80 procent av de stödberättigade kostnaderna.⁹ Detta regleras i 11 och 11 a §§ viltskadeförordningen. Stöd får enligt EU:s riktlinjer endast lämnas till investeringar och stöd för inköp av djur får endast avse inköp av boskapsvaktande hundar.

Stöd för att kompensera för skador orsakade av skyddade djur

Stöd för ersättning av direkta kostnader vid skada får endast lämnas med högst 100 procent för dödade djur, skadad gröda och materiella skador i samband med angrepp.¹⁰

Stöd för ersättning av indirekta kostnader

Avseende indirekta kostnader som uppstår som en följd av den händelse som orsakade skadan begränsar EU:s riktlinjer vilka indirekta skador/kostnader som länsstyrelsen kan lämna ersättning för. Ersättning kan endast ges för kostnader för veterinärbehandling av skadade djur, kostnader för mediciner ordinerade av veterinär och arbetskostnader i samband med sökandet efter saknade djur.¹¹ Detta är inte närmare reglerat i viltskadeförordningen varför Naturvårdsverket ser ett behov av att reglera detta i de föreslagna föreskrifterna.

⁸ De olika typerna av kostnader framgår av punkt 397 i EU:s riktlinjer.

⁹ Se punkt 155 i EU:s riktlinjer.

¹⁰ Se punkterna 401 och 403 i EU:s riktlinjer.

¹¹ Se punkt 397 (b) i EU:s riktlinjer.

Ersättningsnivån får endast ges för 80 procent av jordbruksföretagets kostnader för sådana åtgärder.¹² Detta regleras i 11 a § andra stycket viltskadeförordningen.

Med anledning av att regeringen har anmält att stödet följer EU:s riktlinjer måste utbetalning i enlighet med riktlinjerna följas från och med den 1 januari 2016, annars anses stödet som olagligt stöd. Regeringen har den 25 augusti 2016 förordnat om ändringar i viltskadeförordningen (11 a-c §§) där vissa av riktlinjerna framgår. Naturvårdsverket behöver därför vidare föreslå ändringar i de nya föreskrifterna på så sätt att bl.a. de stödberättigade indirekta kostnaderna definieras.¹³

Gällande föreskrifter är inte förenliga med EU:s riktlinjer och Naturvårdsverket anser att det finns ett behov av att ta fram nya föreskrifter som är förenliga med EU:s riktlinjer.

Enskilda personer och andra företag än sådana som är verksamma inom primär jordbruksproduktion omfattas inte av EU:s riktlinjer.

3.3 Stöd av mindre betydelse

Det utrymme som EU:s riktlinjer medger för bidrag och ersättningar (stöd) för viltskador är begränsat till investeringar och vissa angivna direkta och indirekta kostnader. Naturvårdsverket anser att det är viktigt att stöd kan utgå för ytterligare åtgärder för att undvika att skador förvärras. Det är framför allt i samband med rovdjursangrepp på tamdjur som behov kan uppstå av att åtgärder vidtas som inte kan anses vara vare sig investering eller direkt eller indirekt skada. Det kan också uppstå andra kostnader i samband med viltskador som inte omfattas av EU:s riktlinjer. Det kan bland annat handla om att flytta djur till områden eller byggnader där skyddet är högre eller att vidta extra förebyggande åtgärder såsom skrämseleordningar och uppförande av tillfälliga stängsel. Vid skador på gröda kan brukaren behöva sortera ut skadad gröda från oskadad för att minska skadekostnaden. För att ge möjligheter till sådant stöd har regeringen meddelat förordningen om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador. Naturvårdsverket föreslår vilka åtgärder som kan omfattas av sådant stöd. Förslaget baseras på erfarenheter från kostnader som uppstått i samband med viltskador tidigare år, framför allt angrepp av rovdjur på tamdjur.

3.4 Föreslagna ändringar som inte är en följd av EU-rätten

Utöver de ändringar som anges ovan föreslås de nu gällande föreskrifterna även ändras på följande områden.

¹² Se punkt 402 i EU:s riktlinjer.

¹³ Se punkt 397 i EU:s riktlinjer.

3.4.1 Skador orsakade av vilt på fisk och fiskeredskap

Genom ändring av 13 § viltskadeförordningen som trädde i kraft den 1 januari 2016 får Naturvårdsverket endast meddela föreskrifter om bidrag och ersättning som avser annan skada av vilt än skada på fisk och fiskeredskap. Numera är det Havs- och vattenmyndigheten som får meddela föreskrifter om ersättning för sådana skador. Naturvårdsverkets har således inte längre bemyndigande att meddela föreskrifter om detta. Bestämmelser om detta i nu gällande föreskrifter och allmänna råd måste således upphävas.

3.4.2 Underhåll av stängsel

Rovdjursavvisande stängsel är en av de viktigaste och vanligaste förebyggande åtgärderna i landet. När vegetation växer upp under elstängsel kommer gräs i kontakt med de nedre eltrådarna. Detta minskar spänningen i stängslet och därmed funktionen att hålla rovdjur utanför det inhägnade området.

Rovdjursavvisande stängsel bör därför underhållas genom gräsröjning för att upprätthålla spänningen i stängslets alla eltrådar. Arbetet kan vara omfattande och således kostsamt för tamdjursägare. Detta medför att åtgärden ibland prioriteras ned vilket ökar risken för angrepp av rovdjur.

Naturvårdsverket förslår därför att länsstyrelserna ges möjlighet att lämna bidrag till sådant underhåll. Denna möjlighet finns inte enligt nu gällande föreskrifter.

3.4.3 Ersättningsnivån för skadade och dödade hundar

Ersättningsnivåerna för skadade och dödade hundar är idag desamma som då de infördes i nu gällande föreskrifter NFS 2008:16. Kostnader för att ha hund har ökat och Naturvårdsverket anser därför att ersättningsnivåerna kan höjas.

4 Beskrivning av alternativa lösningar och vilka effekterna blir om föreskrifterna ändras

4.1 Nollalternativ – inga nya föreskrifter tas fram och befintliga föreskrifter behålls

Ett nollalternativ är att bibehålla nuvarande reglering och att inte göra några ändringar i nu gällande föreskrifter och allmänna råd. Effekter av ett sådant alternativ är att Sverige inte skulle följa EU:s riktlinjer. Den allvarligaste konsekvensen av detta kan bli att enskilda skulle riskera att få betala tillbaka stöd som länsstyrelsen har lämnat för det fall stödet inte skulle vara förenligt med EU:s riktlinjer. En annan konsekvens är att enskilda inte skulle få möjlighet att erhålla stöd av mindre betydelse vilket skulle drabba näringsidkare negativt.

Till följd av Naturvårdsverkets ändrade bemyndigande avseende skador av vilt på fisk och fiskeredskap kommer 14 §, 19 § första stycket 2 efter kommatecknet och 21 § NFS 2008:16 att behöva upphävas.

4.2 Naturvårdsverkets förslag – nya föreskrifter tas fram och befintliga föreskrifter upphävs

Naturvårdsverket föreslår att nya föreskrifter tas fram och befintliga föreskrifter och allmänna råd upphävs. Förslag och motiv till nya föreskrifter ges i förtydligande kommentarer i bilagan till denna konsekvensutredning.

De huvudsakliga argumenten för att ta fram nya föreskrifter anges nedan.

4.2.1 Föreslagna förändringar till följd av EU:s riktlinjer

Om de förändringar som föreslås till följd av EU:s riktlinjer inte skulle genomföras skulle det medföra en risk för att länsstyrelserna skulle betala ut bidrag och ersättning i strid med EU:s riktlinjer för stöd till jordbruksföretag. Mottagare av bidrag eller ersättning skulle kunna bli återbetalningsskyldiga. Avseende förslagen som härrör från EU:s riktlinjer ser Naturvårdsverket inte att det finns något alternativ till de föreslagna ändringarna.

4.2.2 Bidragsnivån om 80% även för andra än företag verksamma inom primär jordbruksproduktion

Eftersom medel ur viltskadeanslaget i huvudsak bör utgå till näringsverksamhet bör enligt Naturvårdsverket andra verksamheter inte ha en högre bidragsnivå. Varierande bidragsnivåer mellan olika mottagare av medel skulle även medföra ökade administrativa kostnader för länsstyrelserna för att särskilja olika kategorier av sökande.

4.2.3 Stöd av mindre betydelse

Om länsstyrelserna inte har möjligheter att besluta om stöd av mindre betydelse kommer det inte att gå att ge stöd för förebyggande åtgärder i samband med rovdjursangrepp. Då får den drabbade själv stå för sådana kostnader, som kan vara märkbara, eller riskera att få en situation med stor risk för ytterligare skador.

För att rovdjursavvisande stängsel ska ha fullgod effekt krävs visst underhåll, främst borttagande av vegetation som kan jorda trådar och därigenom minska spänningen i stängslet. Sådant underhåll är relativt resurskrävande, framför allt i tid, och många brukare kan inte prioritera det när det behövs som bäst. Därför är det viktigt att kunna ge visst stöd till brukare så att de kan hålla rovdjursavvisande stängsel i bra skick och fullgod funktion.

4.2.4 Skador av vilt på fisk och fiskeredskap

Naturvårdsverket har inte längre bemyndigande att reglera viltskadeanslagets användning inom detta område. Bemyndigandet har förts över till Havs- och vattenmyndigheten.

4.2.5 Ersättningsnivån för skadade och dödade hundar

Naturvårdsverket vill justera de beloppsnivåer som anges i nu gällande föreskrifter. Om ingen justering skulle ske skulle det i realiteten med tiden innebära en sänkning av de belopp som kan utgå som ersättning för skadade och dödade hundar.

5 Uppgifter om vilka som berörs

Förslaget till ändrade föreskrifter berör följande.

- Företag som är verksamma inom primär jordbruksproduktion berörs av förslagen. Det rör sig framför allt om företag som bedriver växtodling och tamdjursuppfödning, men även fäbodbrukare och biodlare.
- Andra företag som berörs av förslagen är sådana som kan drabbas av viltskador. Det kan till exempel handla om skador orsakade av björnar som bryter sig in i byggnader på jakt efter föda.
- Enskilda personer berörs av förslagen, främst hundägare, som kan få sina hundar angripna av rovdjur.
- Länsstyrelserna (21 stycken) berörs av förslagen eftersom de bedöms få ökad administrativ börda. Detta beror på att länsstyrelsens tidsåtgång av hanteringen av enskilda ärenden kommer att öka eftersom länsstyrelsen vid handläggningen av ansökningar om bidrag eller ersättning har att tillämpa ytterligare regelverk utöver Naturvårdsverkets föreskrifter.

De regelverk som länsstyrelsen har att tillämpa i sin handläggning är *kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse*, och *förordningen (2017:1254) om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador*.

Vidare bedömer Naturvårdsverket att länsstyrelserna kommer att få en ökad mängd ansökningar till följd av förslaget om att företag verksamma inom primär jordbruksproduktion ska kunna ansöka om medel för underhåll av stängsel. Detta kommer att innebära ökade kostnader för länsstyrelsernas ärendehandläggning.

Det är i nuläget svårt att förutspå hur stora de ökade administrativa kostnaderna för länsstyrelserna kan komma att bli. Detta beror på flera olika faktorer som bl.a. antalet framtida viltskador och näringsidkarnas investeringsvilja.

- Naturvårdsverket berörs av förslagen eftersom Naturvårdsverket kommer att få ökade kostnader för vägledning till länsstyrelserna och andra berörda organisationer, myndigheter och enskilda.

6 Uppgifter om de bemyndiganden som Naturvårdsverkets beslutanderätt grundar sig på

Naturvårdsverkets bemyndigande regleras i följande bestämmelser och regelverk.

13 § första stycket viltskadeförordningen (2001:724)

Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om bidrag och ersättning som avser annan skada av vilt än skada på fisk och fiskeredskap.

8 § förordningen om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador

Naturvårdsverket får meddela ytterligare föreskrifter om stöd enligt denna förordning.

7 Överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

De föreslagna föreskrifterna bedöms inte strida mot EU:s bestämmelser.

De föreslagna föreskrifterna om bidrag och ersättning för viltskador bedöms överensstämma med vad som framgår av

- Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområdet 2014-2020 (2014/C 204/01) (EU:s riktlinjer).
- Kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn.

8 Bedömning av om särskilda hänsyn behövs när det gäller tidpunkten för ikraftträdande

Avsikten är att de föreslagna föreskrifterna ska träda ikraft senast under sommaren 2018. Upphävande Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (2008:16) om bidrag och ersättningar för viltskador enligt 11 och 12 §§ viltskadeförordningen (2001:724) sker samtidigt som de nya föreskrifterna träder ikraft.

Ansökningar som rör stöd av mindre betydelse får meddelas retroaktivt under tiden den 1 januari 2018 till dess att föreskrifterna träder i kraft.

9 Bedömning av om det finns behov av speciella informationsinsatser

Naturvårdsverket bedömer att förslagen kommer att kräva att Naturvårdsverket vägleder länsstyrelserna på området. Naturvårdsverket planerar därför att genomföra vägledningsinsatser riktade till länsstyrelserna i samband med att föreskrifterna träder i kraft.

För att nå ut till såväl enskilda personer som till de företag som berörs av förslagen kommer information att spridas genom Nationella rovdjursrådet och Naturvårdsverkets forum för förvaltning för stora fåglar. Vidare kommer Naturvårdsverket att sprida informationen i andra sammanhang där Naturvårdsverket deltar, som t.ex. Brukarrådet. Naturvårdsverket kommer även att ta hjälp av Viltskadecenter vid Sveriges lantbruksuniversitet för att ni ut med informationen.

Information kommer även att läggas ut Naturvårdsverkets hemsida, t.ex. i nyhetsbrevet Viltnytt som publiceras på hemsidan.

Till föreskrifterna kommer att tas fram en vägledning som ersätter nu gällande allmänna råd.

10 Bedömning av om förslagen innebär ökade uttag ur viltskadeanslaget

Effekterna av de föreslagna förändringarna vad gäller användningen av viltskadeanslaget är delvis svåra att beräkna. 2015 gjordes en beräkning av vilka kostnader som inte längre kunde ersättas med anledning av EU:s statsstödsregler. Den gav vid handen att skillnaden, som berodde på att flera åtgärder inte kunde få stöd och på att för andra åtgärder begränsades stödbeloppet till 80 procent, var cirka en miljon kronor, varav huvudparten var ersättningar för kostnader i samband med rovdjursangrepp. Andra kategorier, så som bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar vid grödaskador påverkades marginellt, minskningen låg på under 100 000 kronor. De senaste två åren har länsstyrelserna arbetat enligt de nya riktlinjerna. Om de föreslagna förändringarna beslutas kommer uttaget för ersättningar vid rovdjursangrepp att öka med cirka en miljon om skadesituationen antas vara densamma som 2015. Vad gäller grödaskadorna blir förändringen under samma förutsättning ett ökat uttag på i storleksordningen 100 000 kronor. Totalt kommer förslaget om att medge stöd av mindre betydelse att kunna öka uttaget med runt 1,5 miljoner kronor, om 2015 används som referens. Naturvårdsverket föreslår vidare att medel kan utgå som stöd av mindre betydelse för bidrag till underhåll av rovdjursavvisande stängsel. I sak kommer det att handla om bidrag för röjning av vegetation under befintliga stängsel. Sådana bidrag har inte betalats ut tidigare så här finns inga år att jämföra med. Naturvårdsverket har i skrivande stund ingen uppgift om hur många meter rovdjursavvisande stängsel som finns i landet, men behovet av röjning är stort och intresset för bidraget kommer troligtvis att bli stort.

När det gäller ersättningar för hundar som angrips av rovdjur så föreslår Naturvårdsverket ökade ersättningsbelopp för hundar som skadas eller dödas av rovdjur. Detta kommer att öka ersättningen i varje enskilt fall med upp till 8 000 kronor, men det varierar mellan de enskilda fallen.

2015 betalades ersättning för 48 angripna hundar. De föreslagna förändringarna skulle jämfört med det året medföra ett maximalt ökat uttag ur anslaget med knappt 400 000 kronor.

Alla dessa uträkningar baseras på ett år, 2015. Variationen mellan olika år är stor och ovanstående uträkningar får ses i det perspektivet.

Naturvårdsverket bedömer att förslagen kommer att innebära ett ökat uttag ur viltskadeanslaget. Beroende på hur stor ökningen blir finns det risk för att medlen i viltskadeanslaget inte räcker fullt ut och att länsstyrelserna blir tvungna att prioritera medelsanvändningen i en mycket större utsträckning än i nuläget.

11 Antalet berörda företag, vilka branscher företagen är verksamma i samt företagens storlek

Naturvårdsverket har bett Viltskadecenter vid Sveriges Lantbruksuniversitet att bistå Naturvårdsverket med uppgifter om antalet berörda företag, vilka branscher de är verksamma i samt hur stora företagen är. Viltskadecenter har redovisat följande.

- 3 500 företag är verksamma inom fårindustrin. Av dessa har 92% färre än 50 tackor.¹⁴
- 14 000 företag är verksamma inom nötproduktion
- 19 000 företag är verksamma inom växtodling

Ersättning för skador på tamdjur orsakade av rovdjur har under de fem senaste åren betalats ut till ca 140 företag med fårskötsel och 10 företag med uppfödning av nöt per år.¹⁵

12 Vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Relativt sett är det en liten andel jordbruksföretag som drabbas av skador av fredat vilt varje år. År 2017 rapporterades 156 angrepp på tamdjur och 181 skador på gröda. Det kan finnas ett visst mörkertal vad gäller skador på gröda, men för tamdjursangrepp torde det vara försumbart. Följderna för ett enskilt företag kan vara avsevärda och kan i vissa fall medföra stora kostnader. Till

¹⁴ SCB 2015.

¹⁵ Viltskadecenters viltskadestatistik för år 2017.

största delen rör det sig om arbete och kostnader med praktiskt efterarbete, inte arbete med anledning av anmälan av skadan och ansökan om ersättning. Det administrativa arbetet för drabbade brukare ökar något i och med förändringen, i och med att de enligt 5 § *förordningen om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador* måste specificera olika kostnadslag och ange om de fått stöd av mindre betydelse under den föreliggande treårsperioden. Något ökat administrativt arbete för ansökan om bidrag till förebyggande åtgärder torde förändringarna inte medföra. Genom förändringarna i föreskrifterna ges ökade möjligheter att ersätta kostnader med anledning av skador och för underhåll av rovdjursavvisande stängsel.

13 Vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

EU:s riktlinjer begränsar möjligheterna att ge full ersättning för vissa indirekta skador. Följaktligen kommer de drabbade företagen att själva få stå för en del av dessa kostnader. Vidare är möjligheten att lämna stöd i enlighet med kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 och förordningen om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador begränsad till 15 000 euro under en period av tre beskattningsår. Kostnader utöver det beloppet kommer företagen själva att få stå för. Naturvårdsverket bedömer dock att det är liten risk för att något enskilt företag hamnar över det beloppet, när det gäller kostnader för viltskador. Om företag får sådant stöd för annan verksamhet kan det medföra att det inte går att betala ut stöd för viltskador fullt ut.

14 Bedömning av i vilken utsträckning föreskrifterna kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

De föreslagna förändringarna bedöms inte innebära någon påverkan på konkurrensförhållandena. Stödet försvårar inte konkurrensen utan skulle snarare ha viss positiv effekt på konkurrensen för näringsidkare som verkar i områden med stor viltförekomst.

15 Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Små företag berörs av föreskrifterna men utformningen av reglerna har inte särskilt anpassats efter dessa. Stödet som föreskrifterna möjliggör är viktiga för små företag.